

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. декана факультету соціології
та управління

Т.Ф. Бірюкова

2019 р.

ФЕНОМЕНОЛОГІЯ РЕЛІГІЙ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки _____ магістрів _____

спеціальності _____ 033 «Філософія» _____

освітньо-професійна програма _____ «Філософія» _____

Укладач: Капріцин І.І., д.філос.н., доцент, професор кафедри соціальної філософії та управління

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціальної філософії та
управління

Протокол № 1 від "29" серпня 2019 р.

Завідувач кафедри _____

Т.І. Бутченко

Ухвалено
науково-методичною радою
факультету соціології та управління

Протокол № 2 від "29" серпня 2019 р.

Голова науково-методичної ради
факультету _____

О.С. Маліновська

2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 03 – «Гуманітарні науки»	Вибіркова (за вибором студента)	
		Цикл дисциплін професійної підготовки	
Розділів – 2	Спеціальність 033– «Філософія»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 120		2 -й	-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-професійна програма «Філософія»	22 год.	
		Семінарські	
	10 год.		
	Самостійна робота		
	88 год.		
	Рівень вищої освіти: магістерський	Вид підсумкового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Феноменологія релігій» є формування у магістрів спеціальності «Філософія» базових знань із специфіки феноменологічного підходу до філософії релігії. Вивчення феноменологічного підходу до релігії передбачає аналіз релігійного знання у концепціях феноменологів ХХ ст.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Феноменологія релігій»:

- визначити передумови формування та генези феноменологічної думки;
- розглянути найбільш значущі історичні та філософсько-теоретичні проблеми феноменології релігій;
- формувати фундаментальні знання у галузі феноменології релігій;
- розкрити актуальність феноменологічно-філософської рефлексії для сучасної філософської культури;
- контроль засвоєння бакалаврами матеріалу курсу у формі складання іспиту.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- найважливіші напрями феноменології релігії;
- зміст базових понять (категорій) феноменології релігії;
- основні ідеї напрямів феноменології релігії;
- теорію феноменологічного аналізу релігійних феноменів.

вміти:

- співвідносити між собою провідні поняття філософії феноменології релігії;
- використовувати знання з курсу феноменології релігії для формування самостійного філософського мислення;

Міждисциплінарні зв'язки «Феноменології релігії» тісним чином пов'язують означений курс з такими предметами, як: «Феноменологія і герменевтика», «Антична філософія», «Сучасна зарубіжна філософія» та ін. розкривають основні тенденції розвитку феноменологічних уявлень

щодо релігії від античності до сьогодення. Створюють можливість для аналізу конкретних моделей взаємодії феноменології та релігії.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Феноменологія релігії та її взаємозв'язок із загальною феноменологією

Тема 1. Феноменологія релігії М. Еліаде

Підходи до феноменології релігії. Класична і неklasична феноменологія релігії. Феноменологія релігії та її місце у філософській феноменології. Феномен релігійного досвіду та концепт «сакрального» у М. Еліаде. Світові релігії та їх феноменологічний аналіз.

Тема 2. Філософія та феноменологія релігії

Феноменологія релігійного почуття та релігійного досвіду. Досвід віри. Релігійна антропологія М.Шелера та Х.Плеснера.

Тема 3. Віра та істина у філософії

Екзистенціалізм С.Кіркегарда, М.Гайдеггера, К.Ясперса, Г.Марселя.

Тема 4. Феноменологія протестантизму.

Релігійна віра у протестантській релігійній філософії. “Мужність віри” П.Тілліха. Онтологія віри Р.Бульмана та К.Барта. Персоналізація релігійної віри Е.Мунье та М.Бубера.

Розділ 2 Класична та трансперсональна психологія релігії

Тема 1. Релігійні підґрунтя трансперсональної психології

Анімізм, тотемізм, магія, шаманізм. Потенціал релігійності.

Тема 2. Теософія, антропософія та космічна свідомість

Теософія О.П. Блавацької. Антропософія Р.Штайнера. Космізм Н. Федорова.

Тема 3. Науково-психологічні передумови транс персональної психології

(У.Джеймс, З.Фрейд, К.-Г.Юнг)

Тема 4. Трансперсональне розуміння свідомості та психіки людини

(С.Гроф, К.Уілбер, Х.Хант).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин								
	денна форма					заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі			
		л	сем./пр./лаб.	сам. роб.		л	сем./пр./лаб.	сам. роб.	
				ІЗ.				ІЗ.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Розділ 1. Феноменологія релігії та її взаємозв'язок із загальною феноменологією									
Тема 1. Феноменологія релігії М. Еліаде.	15	2	2	11					
Тема 2. Філософія та феноменологія релігії.	17	4	2	11					
Тема 3. Віра та істина у філософії	16	4	1	11					
Тема 4. Феноменологія протестантизму.	14	2	1	11					
Разом за розділом 1	62	12	6	44					
Розділ 2. Класична та трансперсональна психологія релігії									
Тема 1. Науково-психологічні передумови трансперсональної психології	16	4	1	11					
Тема 2. Теософія, антропософія та космічна свідомість	14	2	1	11					
Тема 3. Науково-психологічні передумови транс персональної психології .	14	2	1	11					
Тема 4. Трансперсональне розуміння свідомості та психіки людини	14	2	1	11					
Разом за розділом 2	58	10	4	44					
Усього годин	120	22	10	88					

5. Темі лекційних занять

№ теми з/прогр.	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Феноменологія релігії М. Еліаде.	2
2	Тема 2. Філософія та феноменологія релігії.	4
3	Тема 3. Віра та істина у філософії	4
4	Тема 4. Феноменологія протестантизму.	2
5	Тема 1. Науково-психологічні передумови транс персональної психології	4
6	Тема 2. Теософія, антропософія та космічна свідомість	2
7	Тема 3. Науково-психологічні передумови транс персональної психології .	2
8	Тема 4. Трансперсональне розуміння свідомості та психіки людини	2

Разом	22
-------	----

6. Теми семінарських занять

№ теми з/прогр.	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Феноменологія релігії М. Еліаде.	2
2	Тема 2. Філософія та феноменологія релігії.	2
3	Тема 3. Віра та істина у філософії	1
4	Тема 4. Феноменологія протестантизму.	1
5	Тема 5. Науково-психологічні передумови транс персональної психології	1
6	Тема 6. Теософія, антропософія та космічна свідомість	1
7	Тема 7. Науково-психологічні передумови транс персональної психології .	1
8	Тема 8. Трансперсональне розуміння свідомості та психіки людини	1
Разом		10

7. Самостійна робота

№ теми з/прогр.	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Феноменологія релігії М. Еліаде.	11
2	Тема 2. Філософія та феноменологія релігії.	11
3	Тема 3. Віра та істина у філософії	11
4	Тема 4. Феноменологія протестантизму.	11
5	Тема 5. Науково-психологічні передумови транс персональної психології	11
6	Тема 6. Теософія, антропософія та космічна свідомість	11
7	Тема 7. Науково-психологічні передумови транс персональної психології .	11
8	Тема 8. Трансперсональне розуміння свідомості та психіки людини	11
Разом		88

8. Види контролю і система накопичення балів

Поточний контроль

1. На лекційних заняттях відбувається перевірка засвоєння теоретичного матеріалу шляхом **експрес-тестування**. За цей вид роботи студенти отримують **2** бали. Кожне тестове завдання складається з 5 питань (5 x 2 бала = 10 бал.). Максимально за цей вид роботи протягом вивчення курсу студенти можуть отримати **20 балів** (10 бал. x 2 занять = 20 балів).

2. На кожному практичному занятті відбувається перевірка засвоєння теоретичного матеріалу шляхом **тестування**. За цей вид роботи студенти отримують **2** бали. Студенти мають обрати правильну відповідь із 5 запропонованих. Відповісти слід на 5 питання (5 x 2 бала = 10 бал.). Максимально за цей вид роботи протягом вивчення курсу студенти можуть отримати **20 балів** (10 бали x 2 занять = 20 балів).

3. Під час кожного практичного заняття також проводиться **усне опитування** студентів: **доповіді та доповнень до доповіді**. Цей вид роботи дає можливість отримати від 1 до 10 балів за кожен пар. Максимально за 2 семінара студенти можуть набрати **20 балів** (10 балів x 2 семінара = 20 балів).

Таким чином, під час поточного контролю за всіма видами роботи студенти можуть всього набрати **60 балів**.

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться у вигляді контрольного проходження тесту в системі електронного забезпечення навчання ЗНУ Moodle за вивченим матеріалом курсу та заліку, на якому студент повинен відповісти на 2 питання без підготовки за матеріалом курсу, одне із завдань має *практичний* характер, вирішення його дозволить продіагностувати сформовані у студентів

вміння і навички з курсу. *Наприклад:* підсумкова рефлексія з курсу «Феноменологія релігії»; або есе з теми.

4. Під час **контрольного проходження тесту** за вивченим матеріалом курсу в системі електронного забезпечення навчання ЗНУ Moodle студент повинен дати правильну відповідь на 20 питань (час виконання – 30 хв, кількість спроб – 3). За цей вид роботи студент може отримати від 0 до 20 балів, 1 бал за кожну правильну відповідь.

5. **Залік та екзамен** (діагностика рівня засвоєння знань) проводиться у вигляді усного опитування за вивченим матеріалом курсу (2 питання). За цей вид роботи студент може отримати від 0 до 20 балів, 10 балів за кожну правильну відповідь.

Максимально студент може отримати під час контрольного тестування та заліку (діагностики рівня засвоєння теоретичних положень) – **40 балів**.

Отже, максимально за весь курс студент може отримати **100 балів**.

№ п/п	Проведення заходів	Кількість заходів протягом вивчення дисципліни	За 1 захід	Максимальна кількість балів
Поточний контроль				
1.	Експрес-тестування під час лекційних занять	2	10	20
2.	Тестування під час семінарських занять	2	10	20
3.	Усні опитування під час семінарських занять	2	10	20
Разом:		6		60

Підсумковий контроль

4.	Контрольне проходження тесту в системі електронного забезпечення навчання ЗНУ Moodle за вивченим матеріалом курсу.	1	0–20	
5.	Залік (діагностика рівня засвоєння знань) проводиться в вигляді усного опитування за вивченим матеріалом курсу (2 питання без підготовки).	1	0–20	
Разом:		2		40
Разом за курс:		8		100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою
		Залік
A	90 – 100 (відмінно)	Зараховано
B	85–89 (дуже добре)	
C	75–84 (добре)	
D	70–74	

	(задовільно)	
E	60–69 (достатньо)	
FХ	35–59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	Не зараховано
F	1–34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)	

9. Рекомендована література

Основна:

1. Бабушкин В. У. Феноменологическая философия науки. Москва : Наука, 1975. 190 с.
2. Критика феноменологических направлений современной буржуазной философии / отв. ред. Н. В. Мотрошилова. Рига : Зинатне, 1981. 231 с.
3. Мотрошилова Н. В. Идеи Г. Э. Гуссерля как введение в феноменологию. Москва : Феноменология– Герменевтика, 2003. 720 с.
4. Отто Р. Святое. Москва : Наука, 2002. 212 с.
5. Реале Дж., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней: В 4 т. Санкт-Петербург : ТООТК «Петрополис», 1997. Т.4.
6. Современная буржуазная философия / под ред. А. С. Богомолова. Москва : Высшая школа, 1978. 582с.
7. Феноменологическая концепция сознания: проблемы альтернативы / отв. ред. В. И. Молчанов. Москва : Рос. гос. гуманитар. ун-т, 1998. 88 с.

Додаткова:

1. Гуссерль Э. Картезианские размышления. Санкт-Петербург : Наука, 2001. 316 с.
2. Гуссерль Э. Логические исследования. Исследования по феноменологии и теории познания. Т. II (1) Собрание сочинений: В 6 т. Москва : Дом интеллектуальной книги, 2001. Т.3(1).
3. Гуссерль Э. Кризис европейских наук и трансцендентальная феноменология. Санкт-Петербург : Владимир Даль, 2004. 400 с.
4. Пап А. Семантика и необходимая истина. Исследование оснований аналитической философии. Москва : Идея-Пресс, 2002. 420 с.
5. Серкова В. А. Феноменологическая дескрипция Санкт-Петербург : Изд-во С.Петербургского ун-та, 2003. 320 с.
6. Феноменология религии: между сакральным и профанным. Материалы Международной зимней религиозно-философской школы / научн. ред. А.В. Белокобыльский, О.С. Киселев. Донецк : Донбасс, ДООО «Центр Дискавери», Центр религиозно-философских исследований ГУИиИИ, 2011. 171 с.
7. Это человек : антология / сост., вступ. ст. П. С. Гуревича. Москва : Высш. шк., 1995. 320 с.

Інформаційні ресурси

1. Аринин Е. И. Феноменология религии: учеб. пособие. В 2 ч. Ч.1 / Е. И. Аринин ; Владим. гос. ун-т им. А. Г. и Н. Г. Столетовых. Владимир : Изд-во ВлГУ, 2015. 168с. URL : <http://e.lib.vlsu.ru/bitstream/123456789/5786/1/01614.pdf>
2. Шахнович М. М. Феноменологическое религиозное ведение: история и метод/ URL : <http://anthropology.ru/ru/text/shahnovich-mm/fenomenologicheskoe-religiovedenie-istoriya-i-metod>

Погоджено _____
навчальний відділ
«_____»